

Сыаната
2 харчы

Онус п... тиспит...
иһин Око...
фа Сем...
депутаттар...
Советтарын...
...иһин Око...
...фа Сем...
...депутаттар...
...Советтарын...
...иһин Око...
...фа Сем...
...депутаттар...
...Советтарын...

СОВХОЗТАР	Удлаар жийм ахсаан	Эмнэ ахсаана	Од ийгэр механик	Охсуу (гектар)	Мунгуу (гектар)	Кэбийнн (тонна)		Сийлэс (тонна)		От мээхкэтэ (тонна)	
						график	туола	график	туола	график	туола
Барл Маркс	698	38	9	13325	13319	12800	7398	3500	2200	250	157
Субурууская	284	18	4	7720	7700	7900	4860	2000	1810	250	234
Эрхлин Эркстийн	433	29	2	11992	11801	8900	5416	3000	1230	300	310
«Чурапчы»	255	17	—	7878	6552	6400	3900	2200	1770	—	—
Оройуон урдунан	1681	102	15	40715	39372	36000	21574	10700	7010	800	701

Быйыл Субуруснай аатынак сөөхөс Болтонтооду отделиннэ ууһууһун былырыныгытаа-бар лаппа үрдэтэ. Манна аспыт сыйлааһар уу-ту вахонай ыһык 122,8 тинниан улаатта. Оттон пятилетка багатакы сы-

Э. БРЮХАПЕНКО фотота.
(ССТА фотохрониката).

Алларан снимокка: сүүстэн тахса квадратный метр—Братской «Пурсей» совхозун теплицаларын снээ.

Партийнай олох

Тыа сиринээҕи профком
т ү б ү к т э р э

Оскупода олобо

ПИОНЕРСКОЙ ТЭРИЛТЭЛЭР СОРУКТАРА

ӨБҮГЭЛЭРБИТ СУОЛЛАРЫНАН

Соавтор-технический проект
накладочный уполномоченный
наименование и адрес
государственный орган
государственной власти
государственного органа
государственной власти
государственного органа
государственной власти

А. ГРИНЬКО фотот.
ССТА фотохрониката

М. СИВЦЕВА,
орбунназым Пионердар дьгалзын директора.

Д. ЗВЕРСТОВ.
КАМЫСТ ОБЩ. ПОИД

Госстатистика инспектурата иһитиннэрэр:

ОРОЙУОН СОВХОЗТАРА СҮӨНҮ ИИТИИТИГЭР БАЛАБАН БҮЙН

Совхозтар	Эт оюнуута (центнер) тимилаах мйааһынаан				Эти государство птылааһын (центнер)				Үүтү паховой малы (центнер)				Үүтү государство агымалааһын (центнер)				Биир фуражный мйахтан мална (кг)		
	8 мйга былаан	Туолаа	%	1980 с. ±	8 мйга былаан	Туолаа	%	1980 с. ±	8 мйга былаан	Туолаа	%	1980 с. ±	8 мйга былаан	Туолаа	%	1980 с. ±	8 мйга былаан	Туолаа	с
Карл Маркс	1730	2077	120	-159	2630	2011	76,4	-192	23460	28578	121,8	+6627	19500	32544	115,6	+6306	956	1199	
Субэрууской	980	1167	119	+78	1480	1129	76,2	+8	10290	10957	106,5	+1917	8506	8777	103,3	+2144	807	831	
Эриканс Эристини	1620	1779	109,8	-283	2420	1696	70	-338	20226	23671	117,1	+3322	16700	17934	107,4	+1868	1048		
«Тураччы»	970	1219	125,6	-41	1370	1189	87,5	+95	10490	11241	107,2	+2555	8600	9192	106,0	+2340	807		
Оройусун урдунан	5300	6242	117,7	-475	8000	6039	75,4	-444	64460	74447	115,3	+14421	53300	58447	109,7	+12667	926		

А АСПЫТ ОТТУГЭР
Бнр эмэ дьаһалы олохтоон элбэх үүтү ыларга сорунар эбит буоллахпытна, билгити бу сага технология зоотехническый-ветеринарнай наукалар бары ситиһилэрин уонна тэрээһин үлэлэри барытын түмэн олохтууру модьуйар. Ойго тардан илан бнр эмэ дьаһалы олохтоон үүтү үрдэтэрин, элбэх төрүүбү ыларын уустук, оттон кэлэн биһирэммит дьаһаллары туһаннахха ситиһин дөбөнсүөт.

Ыанар ынах төгүрүк сылга гүөрт физиологическай турукка киирэн тахсар: бастакытынан — уолбут кэмэ, иккиннин — төрүүр кэмэ, үсчүһүнэ — кэмэ, төрдүһүнэ — уламмыт ынах уолларыллар диэри ыатар. Үүтү биэрэр кэмэ. Ити үүрт араас тус-туспа кэмгэ ынах араас физиологическай туруктаах бириэмэтэригэр кинини ыһын, көрүү-харайыны уолсай туругар сөп түбөһүннэрэн тэриллэхтээх. Холобур, уолбут уулаах ынах аска наадыһыта ыанар ынахтан олох туспа. Ити кэмгэ баай минеральнай туустардаах, витаминнаах аһылым бэриллэр. Кэс ынах үүтү күргүөмнөөн эбэн ыатар кэмгэр көрүүтэ истинтэ эмнэ тупсарыллыахтаах. Поточнай-цеховой система технологията ынах физиологическай туруктарыгар сөп түбөһиннэриллэр буолан үрдүк бородууксуяны ылары хааччылар.

Фермаба баар ынахтары гүөрт сыахха наардаан туруоруллар: уолларыллыбыт ынахтар, төрүүр ынахтар, кэс уонна

Бастын опыт трибуната ФЕРМАБА-ПОТОЧНОЙ ЦЕХОВОЙ СИСТЕМА

Үүтү ыһынга уонна төрүүбү ыһынга поточнай-цеховой система — сага, биһирэммит ыһына. Бу ыһыма дойду үрдүнэн киэниик тарбатан, олохтоон эрэр.

Биһиги республикабытыгар үлэни иттиһик тэрийин сага тарбана сатыыр. «Хатас» совхоз үүтү промышленнай төрүкэ олобуран ыыр комплексыгар 800 ынагы хабаан. «Амма» совхоз Өһүгүстээх» отделениетыгар 400 ынагы, «Ньурба» совхоз Киня отделениетыгар 1.000 ынагы. Ленин аатынан совхоз Хаптаҕайдаагы племенной ферматыгар 570 ынагы бу биһирэммит ыһыманан көрөллөр-истэллэр. Итиннэ тэҥэ Степан Аржаков аатынан совхоз Чернышевскайдаагы отделениетыгар сага технологията киирэр бэлэмнэнэллэр.

хатылаан буоһатыллар ынахтар, буоһабыт ынахтар ынахтар сыахтара тэриллэллэр.

БАСТАКЫ СЫАХ. Бу сыахха ынах уолларыллан баран төрүүн 60 хонук иһиннэ киллэриллэр. Ыанар ынах төрүүн иһиннэ үүнүгэр төһө да элбэх үүтү биэрэрин нэрэбиккэ булгуччу уолларыллыахтаах. Ыатар кэмгэр ынах сыһынн киллэриилэрэ арыһаан ыма тардар, сыһың ачыыр. Уоллаһына ити киллэриилэрэ хат үөскүүллэр, иһиннэ төрөөн ыатар лактациятын кэмгэр үүтэ 30—35 бырыһыаннан үрдүүр.

Буос ынах төрүүн үс ый иһинтэн иһигэр оҕотун ыһаһына 80—90 бырыһыаннарыгэр тийэ ситэр. Оттон адьас төрүүн иһингэр оҕото иһигэр сууонаба 1 килограммга тийэ улаатар. Ол иһин уолларыллыбыт буос ынагы минеральнай туустардаах, витаминнаах эбиксизилэринэн толору балаһу саламмыт рационунан аһатар улахан наадалаах. Уолларыллыбыт ынахтар сыахтарыгар киилэри тус-туһунан бөлөхтөөн туруоран ыраттарын уонна дорусбай төрөбү биэрэллэрин ситиһиллэхтээх.

ИККИС СЫАХ. Ынах төрүүн 10 хонук иһиннэ туспа сыахха көһөрүллэр. Ити кэмгэ бэрт кэмчин аһатыллар. Субу төрүүр туруар ынагы төрөтөр бонсада киллэриллэр. Ити бонса 1,2 метр үрдүктээх халтаһын истиннэлээх, 5 м² квадратнай метр нэһинээх уонна аһаҕас буолуохтаах. Ынах бэйэтэ сөбүлүүрүнэн таһабыт балаһманытын ылан төрүүтээх уонна бастакы суукатыгар оҕотун бэйэтэ көрүүтээх. Сага төрөбүт ыһырай араас марымалтан көмүскөнөр имунитета этэбэс буолааччы. Иһетин уоһаһын эмэн ыарымтан көмүскөнөр имунитета сайдар, ситэр. Ол иһин сага төрөбүт ыһырай иһетин кытары 24 чаас устатыгар бул

гуччу биригэ тутулуохтаах. Иһин таһынан сага төрөбүт ынагы оҕото эмнэһинэ кэһэһкитэ түргэниик ыраастанар, сыһың мастит ыарыһага ыларбат буолар.

Онон иһинс, төрүүр ынахтары көрөр-харайар сыах ынагы үчүгэйдик төрөтүүнү, дорусбай ыһырайы ылары хааччылар. Төрөбүт ынах лактациятын устата элбэх үүтү биэрэрин, үчүгэйдик ыатарын ситиһэргэ аналлаах технологияны олохтуур соруктаах.

ҮҮҮС СЫАХ. Төрөбүт ынах 10—15 хонон баран үһүс сыахха киллэриллэр уонна майна 60—100 хонук устатыгар туруоруллар. Сыах сүрүн соруктара манньыктар: кэс ынах булгуччу раздойданырын уонна хайаан да буоһуурун ситиһин. Кыаһан раздойдаматах уонна буоһабыта биллибэтэх ынах бу сыахтан төрдүс, үүтү ыыр сыахха көһөрүлүбөт.

Кэс ынагы раздойданы улахан наадалаах

технологическай ыһыма. Төрөбүт ынах бастакы күннэригэр 10 килограмм үүтү биэрэр буоллаһына иһиннэ раздойдаһын 13—14 килограмм үүтү ыһыры ситиһиллэхтээх. Ол иһин бу сыахха ынагы ордук хатаһалаан аһатыллар.

Төрөбүт ынах 18—21 хонутун кэмэ оҕус төрдүүр кэмнэ көтүлүккэ буоһатыллыахтаах. Сизмэлэммит ынагы 45 хонон баран чинчийэн, буоһабытын биллэрлэхтээх. Өскөтүн буоһабыта буоллаһына гинеколог-ветеринар чинчийэн, сириччирэтин булан, дьаһал ыһахтаах, эмтэхтээх. Ол иһинтэн иһиннэ сизмэлэнииллэхтээх.

ТӨРДҮС СЫАХ. Бу сыахха раздойдаммыт уонна буоһатыллыбыта чахчы биллибит ынахтар киллэриллэн 190—215 хонук устатыгар, уолларыллыахтарыгар диэри, туруорулаллар.

Үүтү ыһын төрдүс сыаһар ыанар ынахтары сөптөөх нуорманан аһа

тыллыахтаах. Үчүгэйдик иһитиниллэхтээх, көрүүтэ-харайыта тупсарыллыахтаах. Бу сыахха ынагы массованан ыһын тэриллэр, төһө кыалларыннан элбэх үүтү ыһырын охсунулар. Ол иһин ынах үүтэ тардыһып эбиксиз үүтэриллибэт, нэһинээк аайы уолларыллар диэри үүтэ 2 бырыһыантан ордук түбүс суохтаах. Итиннэ дьаһаллары олохтоон төрдүс сыахха ынахтан мунгу туур үрдүк үүтү ыһынныахтаах.

ЗООТЕХНИЧЕСКАЯ ДИСПЕТЧЕРСКАЯ СУДУСПА. Поточнай-цеховой системаны олохтуурга фермаба анал зоотехническый — диспетчерский судууспаны тэрийэр наадалаах. Ону зоотехник салаһар, киһиэхэ гинеколог-ветеринар, племенной үлэни учуоттааччы, ыһыгы искусственинайдык сизмэллэр техниктар уонна үүтү тутуучу немологисттарыннан аһаһаллар.

Сага ыһыма биһиги республикабыт совхозтарыгар биһирдин ынахтан 2.000 килограмм үүтү ыһыры уонна 100 ынахтан 90 ыһырайы ылары хааччылар бастын технологиянан буолар.

ССКП XXVI съези сүөһү итинтэн тыа сиригэр үлэ ударнай фронтунан биллэрбитэ. Сагабыт сиригэр ынах сүөһүтүн ыһылар бородууксуяны дэлэтэр онон съезд туруорбут соруктарын быһаарар туһугар бүтүн дойду үрдүнэн биһирэммит үлэ сага ыһыматын олохтуурбут эрийиллэр.

Т. НИКОЛАЕВ
Улэа научнайдык тэрийин научнай-производственной лабораториятын сөбүдэссэйтэ.

НЭДИЭЛЭТЭЭБИ ҮҮТ ЫАМА АТЫРДЫАХ ЫЫН 28—БАЛАБАН ЫЫН 4 КҮННЭРИНЭЭБИ СВОДКА

Совхозтар, отде денислар	Фур. ынах	Ыанар ынах	Күннээри палов, үүт (ц)		Күннээри үүт (1 ынах-ха) кг		Күтүгэ туруорулар үүт (ц)	Төрөб. ынах	Сант. ынах
			1980 с.	1981 с.	ф)ы	ы)а)м.			
Карл Маркс	2439	2173	163,5	174	4,9	5,5	154,5	2015	2492
Одьулуун	640	442	43	39	4,2	6,1	35	346	590
Волугур	485	444	35	37	5,3	5,8	35	504	735
Мугудай	673	668	45,5	46	4,7	4,8	43,5	603	511
Бахсы	641	620	40	52	5,6	5,8	41	560	656
Субуруускай	1341	920	63	70,5	5,2	7,6	64	1070	1367
Хатышы	399	310	18,5	25,5	6,4	8,2	23	385	443
Волтоно	462	310	19,5	20	4,1	6,1	18	389	514
Соловьев	480	300	24	25	5,2	8,1	23	328	410
Эрилин Эристини	1876	1775	130	136	7,2	7,6	126	1757	1914
Хоптодо	501	500	36	38,7	7,7	7,7	38	484	660
Хадаар	497	469	35	32	6,4	6,9	30	457	456
Хайахсыт	449	395	27	33,5	7,4	8,4	29	381	484
Чакыр	435	411	32	31,8	7,5	7,3	29	427	368
«Чурапчы»	1346	943	66,3	70	5,4	7,8	62,3	956	1471
Сылан	676	555	29,4	34,9	6,1	7,5	33,3	502	740
Килэчки	357	241	16,5	15,8	4,4	6,5	14	246	427
Арылаах	313	147	20,4	15	5,1	10,8	15	208	304
Оройуон үрдүнэн 1980 снл	7002	5811	421,8	450,5	6,4	7,7	406,8	5798	7244
					6,8	7,1	387,4	—	7532

1 КҮНҮНЭЭБИ КӨРДӨРҮҮЛЭРЭ

Ынах төрөөтө	Ынах сүөһү өлүүтэ		Ол иһигэр ыһырай		Биз төрөөтө		Смалы өлүүтэ		Ол иһигэр кулун		Ынагы буоһатын		Ол иһигэр иск. сизмэл.	
	1980 с.	1981 с.	1980 с.	1981 с.	1980 с.	1981 с.	1980 с.	1981 с.	1980 с.	1981 с.	график	туолга	график	туолга
982	2040	378	125	143	69	1330	1657	76	47	—	2849	2171	1492	882
1070	332	212	182	149	—	895	1043	81	23	—	1514	1350	756	533
			167	105	—	1181	1348	38	32	1	2225	1914	1229	1166
								40	8	—	1602	1590	943	874
										2	8190	7025	4420	3457

Килиэп — ытык тыл

МОСКВА. Килиэби астыыр промышленность Бүтүн Союзтаагы научнай-производственной холбоһугун специалистары ас-уол программанын олоххо киллэрингэ туһуламмыт чинчийэр үлэлэрини дьарыктаналлар. Бу холбоһукка килиэби астаһын производствотын прогрессивнай технологията баһыланна. Ити бородууксуяа хаачыстыбатын биллэрдик тупсарар, бурдугу көмчүлүн, производственной циклы 2—2,5 кылгатар ыһыры биэрэбэ.

Промышленностька бу холбоһук үлэһиттэрин айыллыбыт тэһэтэни бэлэмнэр агрегаттар, килиэби буһарар оһоһтор, механизироннай линиялар аныгылыы конструициялар киэниик киллэриллэллэр.

Дойду үгүс куораттарынаагы килиэп заводтарыгар холбоһук ученайдарынан ырытыллан оһоһулуубут килиэп-буулка оһоһута. ыһы сага суортара асатаналлар.

СНИМОККА: сырые лабораторияныгар. Младшай научнай үлэһиттэр Г. А. Алшатова (хаһас дьэки) уонна Н. В. Сачкова опытной буһарым партиятытан ыһаһабыт килиэп нэһинээк быһаараллар.

В. СОЗИНОВ фотота.
ССТА фотохрониката.

